

Meteorok

szeptember–december

Az előző megfigyelési összefoglalónk (Meteor 1993/1. szám 24. o.) észlelőlistájában sajnos olyan hiányosságok mutatkoztak, hogy célszerűnek látszik ezt az időszakot is újra közzétennünk, mégpedig hónapos bontásban.

Észlelők	szeptember	október	november	december
Barankai József (Szomolya)			1,0	
Császár Zoltán (Zalaegerszeg)		0,5		
Csizmadia Ákos (Zalaegerszeg)		4,0		
Csizmadia Szilárd (Zalaegerszeg)		4,5		
Deák Zoltán (Bukarest,RO)		11,1		
Dömötör Róbert (Kisbér)				8,0
Édes Krisztián (Veszprém)			2,0	
Feil Krisztián (Székesfehérvár)		2,3		
Fűrész Gábor (Székesfehérvár)		2,3		
Hajdu Attila (Héhalom)	sz.			sz.
Háden Gábor (Székesfehérvár)		2,3		
Hevesi Zoltán (Kaposvár)			2,0	
Illés Anita (Kemendollár)		2,0		
Konkoly Péter (Zalaegerszeg)		2,0		
Kálóczy Péter (Budapest)		2,2		
Kereszturi Ákos (Budapest)		2,2	2,0	3,3
Kiss Péter (Székesfehérvár)		2,3		
Koncz Anna (Tolna)		2,0		
Kovács Emese (Tolna)		2,0		
Kovács Róbert (Kaposvár)			1,0	
Kovács Zsolt (Vecsés)	4,0			
Méhn Zsolt (Tolna)		2,0		
Moldoványi Balázs (Székesfehérvár)		2,3		
Nagy Rezső (Székesfehérvár)		2,3		
Nagy Tivadar (Szigetszentmárton)	4,0	4,0	1,0	1,0
Nagy Zoltán A. (Budapest)		2,0	2,0	
Pető Zsolt (Nagyrada)	1,0	4,0	10,2	15,5
Péterfalvi Judit (Kaposvár)			1,0	
Posztobányi Kálmán (Százhalombatta)		2,0		
Recsek Renáta (Kutas)			1,0	
Révész Lászlóné (Bátaszék)	T			
Sárnecky Krisztián (Budapest)			2,0	3,3
Simon Róbert (Szigetszentmárton)	4,0	4,0	4,0	2,0
Szabados Balázs (Székesfehérvár)		2,3		
Szabados Péter (Székesfehérvár)		2,3		
Szigeti Attila (Székesfehérvár)		2,3		
Szekeres Tibor (Zalalövő)		0,5		
Tepliczky István (Tata)		2,0		
Tóth Krisztián (Dunakeszi)				3,3
Uhrin András (Szolnok)				1,0
Összesen	13,0	73,7	29,2	37,4

Nos látható, hogy a mostoha ős ellenére sokan szánták el magukat meteorozásra – listánkon 40-en szerepelnek. Nagyrészüik csoportos akcióban vett részt. Az Orionidák maximumakor Ibfában két csoport is észlelt, sajnos mindeddig csak az egyik megfigyelései érkeztek be. Zalaegerszeg mellett is dacoltak a felhőkkel, a székesfehérváriak pedig egy népes csapattal vonultak ki. Egyik helyszínen sem voltak szerencsések – amire a radiáns feljött volna rendszeren, az ég beborult, néhol az eső is eleredett... November holdmentes szakaszában az egyik hétvégén az MCSE kaposvári helyi csoportja állt össze egy közös észlelésre, míg a másikon a budapestiek – Ráktanyán. Decemberben ugyanez a csapat készült profi módon az Ursidák átfogó vizsgálatára. A tervezett 5 éjszakából csupán az utolsó hajnalán volt derült az ég! Összefoglalva: kísérletekben gazdag, de adatokban szerény ős!

Essen pár szó a „magányos” megfigyelőkről is. E téren vitathatatlanul Pető Zsolt viszi a pálmát – ahogy hidegült az idő, úgy észlelt egyre többet! A szigetszentmártoniak is folytatják (egy-egy alkalommal sajnos elég rövidke) észleléseiket, Dömötört és Uhrnt sem riasztotta vissza a hideg idő. Romániából Deák Zoltántól először kaptunk beszámolót Bukarest mellől – ő az Orionidákkor észlelt az IMO-módszer szerint, szép sikerrel. A számos megfigyelés ellenére képünk csupán mozaikszerű, egyetlen raj sem jellemezhető belőlük átfogóan.

A beérkezett kevés tűzgömb-beszámoló közül először Révész Lászlónét idézzük:

„Szeptember 12-én 20:40-kor Bátaszékről a Szaturnusz kémlelésekor sikerült látnom egy fényes jelenséget. Igen lassan haladt a déli égbolton, a bolygó alatt kb. 3–4°-nyira, 7x50-es binokulárban nagyszerű látványt nyújtott. Becslésem szerint –3^m – 4^m-s lehetett. Kialvása előtt több darabra robbant szét, amikor ezek leváltak, sárga és vörös fényben pompázott, és füstcsíkot hagyott hátra. Nagy élményt jelentett, még most is magam előtt látom...”

A zalaegerszegi csapat okt. 22-én este 18:14:01 UT-kor jegyzett le egy –4^m-s tűzgömböt. Egy tízemeletes ház tetején meteoroztak, s mindegy „érzésre” néztek oda. Nagyon érdekes tűzgömb volt, színe sárgásfehér, amelyet zöld burok vett körül, s az égbolt körülötte ilyen színben ragyogott. 3 másodperces útját igen lassan tette meg. Érdekes módon csóvája, nyoma nem volt, de lehet, hogy ez csupán a városi fénykör „eredménye”.

Jónás Károly (Budapest) szeptember–októberi rádiós sorozatáról már beszámoltunk. A hírek szerint az utóbbi két hónapban is folytatta a munkát, bár az eredmények mindeddig nem érkeztek be. Kaptunk egy beszámolót viszont Székelyudvarhelyről Bálint Csabától:

„Homoródfürdőn november 13–15. között rádiós megfigyelést szerveztünk az Univerzum Csillagászati Egyesület egyik tagtársának üdülőjében. Többféle rádióval és antennával is kísérleteztünk – sajnos néha technikai problémák akadályozták a munkát. A bizonytalan készülékek mellett a közeli radarállomás is zavart. Az összejövetel egyik célja a résztvevők megismertetése ezzel a megfigyelési módszerrel.” Az akcióban a következők vettek részt:

Balázs Ferenc	2,0/192	Lászlófy Zsuzsa	2,5/38
Bálint Csaba	3,5/63	Papp Tünde	4,0/128
Bálint Huba	3,0/182	Szabó Zsuzsa	3,0/106
Böjthe Angella	3,0/73	Tóth Attila	2,0/83
Csutak Zsolt	3,0/33	Vajda Márta	3,0/89
Demeter Attila	2,0/36	Vaszi Attila	3,0/127
Jakab Kinga	4,0/146	Vaszi Melinda	2,0/50

Végezetül essen szó két, még a múlt nyáron készült meteorfotóról. Az időben az elsőt **Lantos Zsolt** (Budapest) készítette 1992. július 24-én este 19:30 UT körül. Élete első ilyen felvételének legelső kockáján egy viszonylag lassú, rövid, fényes aquaridát vagy capricornidát sikerült rögzítenie a Cygnusban. A színes felvétel (Fuji 400 negatív) közepén rózsaszínben világít az Észak-Amerika köd – e mellett tűnt fel a sárgás meteor. A felvétel hátránya, hogy nagylátószögű objektívvel készült (Praktika 2,8/28), s így a meteor nyomvonala elég rövid... A másik felvételt **Tárnai Mihály** (Pécs) készítette a pécsváradai táborban augusztus 26-án Zenit alapotobjektívvel (2,8/50). Ennél több adatunk nincs róla. A halvány nyom a Fiastyúk mellett húz el, iránya sem állapítható meg egyértelműen. Sajnos egyik fotó sem alkalmas bemutatásra, nyomdatechnikai okokból. Olvasóink kénytelenek beérni a nyár harmadik eredményével, a Meteor 93/1. számának címlapján látható **Szeiber Károly**-felvétellel.

(Tey)

Készüljünk (már most) az 1993-as Perseida-maximumra!

Felhívásainkat a nagy rajok észlelésére általában a kérdéses időpont előtt egy-két hónappal szoktuk megtenni. Jelen esetben azonban már most el kell kezdenünk az előkészületeket, mert várhatóan ez lesz a századvég egyik legnagyobb meteoros eseménye, amely jelentőségében vetekszik a Leonidák 1999-es maximumával – ha nem éppen a látott meteorok számában is!!

A várható Perseida-kitörésnek nemcsak meteorcsillagászati szempontból van nagy jelentősége, hanem egyesületünkre, „hírnevünkre” is hatással lehet. A meteorzápor kapcsán felhívhatjuk az emberek figyelmét a fényszennyezésre; a bemutató csillagvizsgálók hiányára; az asztrológia tévtanaira; valamint az oktatási rendszer világképformálási hiányosságaira. Egyszóval egy olyan lehetőség hull ölünkbe (a P/Swift-Tuttle üstökös jóvoltából), amelyre már régóta vártunk. Az augusztusi kitöréssel kapcsolatos teendőinket az alábbiakban lehetne összefoglalni:

- Egy országos méretű szervezett észlelőhálózat kialakítása, amely összehangolt keretek között, kidolgozott „maximum-módszer” segítségével fogja vizsgálni a Perseida-kitörést.
- Egy „hírközpont” kialakítása, amely összegyűjti az észlelési eredményeket, és az első értékelést gyorsan külföldre továbbítja.
- A harmadik feladatcsoport a legkiterjedtebb, örülnék, ha ebben mind több, nem meteoros szakterületen dolgozó amatőr is részt venne. Itt a legfontosabb teendő a lakosság figyelmének időben történő felhívása lenne az eseményre; a kérdéses éjszakán pedig csillagászati jellegű összejövetelek szervezése a nagyvárosokban. Ezek alkalmával lehetne sort keríteni a népszerűsítésre, amelyben különösen fontos szerepet kapnának helyi csoportjaink. Azt hiszem, egyesületünk jelenlegi helyzetében nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy egy ilyen ingyen kínálgató alkalmat kihagyjon. Kérjük jelentkezzenek levélben **Kereszturi Ákos** címén mindazok, akik a harmadik feladatcsoportban közreműködnének!

Meteoros rövidhíreinket a Csillagászati hírek rovatban olvashatják!